

Ольга ШЕШОТОВА
*аспірантка кафедри теорії
і практики управління
Факультету соціології і права
НТУУ КПІ ім. Ігоря Сікорського*

ДО ПИТАННЯ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

На сьогоднішній день найбільшою загрозою для становлення нової Української держави є корупція. Корупція як соціальне явище притаманне будь-якому суспільству та будь-якій державі. Існуючий рівень корупції в Україні створює загрозу демократичному розвитку та національній безпеці нашої країни. Незважаючи на те, що органами влади було вчинено дії щодо запобігання та протидії корупції, масштаб її не зменшився. Тому ефективна боротьба з таким суспільно-негативним явищем можлива лише за умови створення необхідних організаційно-правових норм та відповідного механізму їх реалізації.

Корупція як соціальне явище виникає в політичній, економічній, соціально-структурній організації суспільства і має ряд причин для її виникнення та поширення. Але найбільш гостро вона відчувається в реальному житті на різних рівнях організації публічної влади. Корупційні прояви у сфері публічної служби викликають важкі наслідки для українського суспільства, деморалізують громадян і руйнують їх довіру до держави, що негативно впливає на розвиток України в цілому.

За рейтингом світового Індексу сприйняття корупції від Transparency International у 2017 році Україна посіла 130 місце із 180 країн світу, набравши 30 балів із 100 можливих, що свідчить про те, що на міжнародному рівні України сприймається як корумпована держава [2].

Вітчизняний та зарубіжний досвід боротьби з корупцією свідчить про те, що викоринити її повністю практично неможливо. На офіційному веб-сайті Генеральної прокуратури України розміщені дані про результати розслідувань корупційних злочинів у 2017 році, де вказано, що було відкрито 9425 проваджень, 3139 з яких було направлено до суду і лише 1692 особи, було притягнуто до відповідальності [3]. Ці цифри говорять про те, що механізм притягнення до відповідальності за корупційні діяння є не досить ефективним.

Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення залишається малоефективною, так як недосконалою є система притягнення до такої відповідальності і стислі строки давності. Доктор юридичних наук, професор О. О. Дудоров провів моніторинг щодо ефективності реалізації Національним агентством з питань запобігання корупції у 2016–2018 роках адміністративно-юрисдикційної функції в частині протидії адміністративним правопорушенням, які пов'язані з

корупцією. Згідно з моніторинговим звітом за результатами розгляду 259 протоколів судами першої інстанції винною визнано (з накладенням адміністративного стягнення) лише 61 особу, що складає менше 24 % від загальної кількості таких справ. Більше того: 10 рішень із цих 61 рішень судів першої інстанції в подальшому були повністю або частково скасовані в апеляційному порядку і майже половина (49 %) проваджень були закриті з різних причин: 54 % справ було закрито у зв'язку із встановленням судом відсутності події або складу адміністративного правопорушення і 33 % справ, направлених НАЗК до суду, були закриті через закінчення строків накладення адміністративного стягнення. Аналіз судової практики засвідчив, що здебільшого причиною закриття відповідних проваджень стає порушення тримісячного строку накладення адміністративного стягнення [5].

Щодо кримінальної відповідальності за вчинення таких правопорушень, то необхідно сказати, що Верховний суд України оприлюднив статистичний збірник «Стан протидії корупції за дев'ять місяців 2017 року», де зазначено, що станом на вересень 2017 судами було розглянуто 1198 кримінальних справ за корупційні злочини. За результатами розгляду 788 особи були притягнуті до кримінальної відповідальності, 104 особи – виправдані, і 190 осіб щодо яких провадження було закрито [6].

Серед осіб, притягнених до адміністративної відповідальності найбільше депутатів, сільських, селищних, міських голів, посадових осіб місцевого самоврядування. А от серед засуджених осіб за корупційні злочини найбільше поліцейських та інших працівників МВС, військових посадових осіб [6].

Спираючись на статистичні дані, можна сказати, що однією із сприятливих сфер для виникнення корупційних ризиків є публічна служба. З метою ефективної боротьби з проявами корупції в органах публічної служби розроблено проект Закону України «Про Антикорупційну стратегію на 2018 ? 2020 р. р».

Новий Закон України «Про Антикорупційну стратегію на 2018 ? 2020 р. р.» має на меті посилення системи виявлення та розслідування корупційних злочинів і пов'язаних з корупцією правопорушень, конфіскації майна, яке було предметом або доходом від злочинної діяльності, повернення конфіскованих доходів, здобутих злочинним шляхом із-за кордону, забезпечення невідворотності притягнення до відповідальності осіб, що вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення [1]. Розділ IV проекту нової антикорупційної стратегії на 2018–2020 р.р. визначає невідворотність покарання за корупцію. Цей документ, спираючись на Закон України «Про запобігання корупції» передбачає такі види відповідальності: кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну.

Список використаної літератури

1. Проект Закону про Антикорупційну стратегію на 2018 – 2020 роки від 26.04.2018 № 8324. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63942.
2. Рейтинг Transparency Internationaly 2017. – Режим доступу: <https://gtmarket.ru/ratings/corruption-perceptions-index/info>.
3. Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України. – Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua>.
4. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 №1700-VII. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
5. Моніторинговий звіт щодо ефективності реалізації Національним агентством з питань запобігання корупції у 2016 – 2018 роках адміністративно-юрисдикційної функції в частині протидії адміністративним правопорушенням, які пов'язані з корупцією. Звіт підготував: д.ю.н., проф. О. О. Дудоров. – Режим доступу: http://pravo.org.ua/img/books/files/1531464560dudorov_nazk_report.pdf.
6. Верховний суд України . Статистичний збірник «Стан протидії корупції за дев'ять місяців 2017 року». – Режим доступу: <http://www.viaduk.net/>.